

17.8.2022

Sisäministeriö
Kirjaamo
kirjaamo.sm@govsec.fi

Sisäministeriön lausuntopyyntö 27.6.2022, VN/6170/2021

Lausunto hallituksen esitysluonnoksesta laiksi eräistä paloturvallisuuslaitteista sekä eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Tausta

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki eräistä paloturvallisuuslaitteista. Samalla kumottaisiin voimassa oleva pelastustoimen laitteista annettu laki (10/2007). Lisäksi laki eräistä paloturvallisuuslaitteista lisättäisiin eräiden tuotteiden markkinavalvonnasta annetun lain (1137/2016) soveltamisalaan.

Lausuntopyynnössä on mukana luonnokset sisäministeriön asetuksiksi

- paloilmoittimista ja automaattisista sammutuslaitteistoista
- käsisammuttimien tarkastus- ja huoltotöistä
- käsisammuttimista
- tehdasvalmisteisista tulisijoista
- rakennusten poistumisreittien merkitsemisestä ja valaisemisesta.

Hallituksen esitys on tarkoitus antaa eduskunnalle syksyllä 2022 ja lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuonna 2023. Asetusehdotuksista järjestetään uusi lausuntokierros lakiehdotuksen käsittelyn edettyä.

Pelastustoimen laitteista annettu laki ja lakiin liittyvä asetustasoinen sääntely on uudistettava vastaamaan toimintaympäristön muutoksia ja muun lainsäädännön kehitystä.

Uusi laki eräistä paloturvallisuuslaitteista vastaisi sisällöllisesti pääosin voimassa olevaa lainsäädäntöä. Lain rakennetta kuitenkin selkeytettäisiin ja sääntelyä nostettaisiin asetuksista lain tasolle.

Tavoitteet

Esityksen tavoitteena on selkeyttää ja ajantasaistaa paloturvallisuuslaitteita koskevaa sääntelyä. Nykyiseen lakiin verrattuna useat muutokset ovat luonteeltaan teknisiä tai sääntelyä täsmentäviä, eikä esityksellä muutettaisi merkittävästi nykytilaa. Esityksellä ei arvioida olevan merkittäviä taloudellisia tai yrityksiin kohdistuvia vaikutuksia. Esityksen vaikutusarviointia tarkennetaan lausuntopalautteen perusteella.

Uusi laki eräistä paloturvallisuuslaitteista käsittää kolme sääntelykokonaisuutta. Laissa säädettäisiin:

- 1) rakennuksiin asennettavien paloilmoittimien ja automaattisten sammutuslaitteistojen vaatimuksista sekä näiden laitteistojen asennus- ja huoltotöistä ja tarkastuksista. Laki sisältäisi säännökset asennus- ja huoltotöitä tekevien toiminnanharjoittajien vaatimuksista sekä tarkastuslaitoksista ja niiden tehtävistä.
- 2) käsisammuttimien tarkastus- ja huoltotöistä, tarkastus- ja huoltovelvoitteesta sekä tarkastuksen ja huollon määräväleistä. Laki sisältäisi säännökset tarkastus- ja huoltotöitä tekevien toiminnanharjoittajien vaatimuksista.
- 3) eräitä tuotteita koskevista vaatimuksista ja vaatimustenmukaisuudesta. Tuotevaatimukset koskisivat alkusammutustuotteita, rakennuksiin tarkoitettuja paloilmalaitteita, sammutus- ja savunpoistolaitteita ja poistumisvalaistustuotteita, puupolttoisia tehdasvalmisteisia tulisijoja sekä väestönsuojan laitteita ja varusteita.

Lausuntopyyntö

Lausunto pyydetään toimittamaan sisäministeriölle viimeistään 23.8.2022.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen lausunto

Yleiset huomiot HE-luonnoksesta

Yleisellä tasolla Etelä-Karjalan hyvinvointialue toteaa esityksen selkeyttävän sääntelyä. Tarve on ollut saada uudet säädökset nopeasti kumoutuneiden määräysten tilalle.

Hallituksen esityksen luonnoksessa (s. 24) todetaan, että valmistelun aikana on tullut esityksiä, että nykyistä laitelain sääntelyä tulisi laajentaa koskemaan rakennusten savunpoistoa ja että laitelaissa olisi säädettävä savunpoiston toteutuksesta sekä savunpoistolaitteiden asennus-, huolto- ja tarkastustöistä vastaavalla tavalla kuin säädetään paloilmoittimista ja automaattista sammutuslaitteistoista. Etelä-Karjalan hyvinvointialueen näkemyksen mukaan tarpeellista olisi etenkin säätää niin sanottujen automaattisten savunpoistolaitteistojen varmennus- ja määräaikaistarkastusvelvoitteesta, koska nämä toimivat rakennusluvan ehtona ja niillä on

voitu saada laajojakin helpotuksia rakennuksen paloturvallisuuteen toiminnallisen suunnittelun avulla. Rakennuksen paloturvallisuuslaitteiden kokonaisuusautomaatio voi olla hyvin monimutkainen, eivätkä laitteet aina välttämättä toimi suunnitellusti. Kolmannen osapuolen tarkastuksella varmistuttaisiin, että automaattisesti toimivat laitteistot toimivat siten, kuten on suunniteltu.

Paloilmoittimet ja automaattiset sammutuslaitteistot, luku 2

Etelä-Karjalan hyvinvointialue pitää hyvänä, että luonnoksen mukaan paloilmoittimen ja automaattisen sammutuslaitteiston toteutusta koskevista perusmäärittelyistä on laadittava selvitys, mikä toimitetaan tiedoksi pelastusviranomaiselle. Lisäksi tulisi myös määritellä tarkemmin, mitkä ovat pelastusviranomaisen toimenpiteet selvityksen saatuaan.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen näkemyksen mukaan toimintaa tulisi yhdenmukaistaa pelastuslaitoksien välillä. Esitys nykyisellään voi edelleen aiheuttaa eriäviä käytänteitä pelastuslaitoksien välillä. Lailla voitaisiin edellyttää, että pelastusviranomaisen on tarkastettava sille toimitetut suunnitelmat. Tämä kirjaus antaisi pelastusviranomaiselle toimenpiteitä vaativan tehtävän. Tarkastus voisi tarkoittaa esimerkiksi suunnitteluasiakirjojen leimaamista tai sähköistä allekirjoittamista. Viranomaismerkinnöillä varustettu asiakirja helpottaisi myös tarkastuslaitoksen toimintaa. Merkinnöistä voisi päätellä, että suunnitteluasiakirjat ovat kiertäneet pelastusviranomaisen tarkastuksen kautta, kun nykyisellään asia voi jäädä epäselväksi.

Tarvittaessa pelastusviranomaisen voisi myös ohjata täydentämään suunnitelmia ennen tarkastusmerkintää, kuten nykykäytäntö tällä hetkellä monesti on. Suunnitteluasiakirjoissa havaitaan puutteita melko usein. Samalla voidaan sopia kohteen erityispiirteistä johtuvia toteutuksia, mitkä kirjataan suunnitteluasiakirjoihin. Suunnitteluohjeista poikkeavat toteutukset tulisi kuitenkin eritellä selkeästi.

Etelä-Karjalan hyvinvointialue toteaa lisäksi, että hallituksen esityksen sivulla 32 todetaan, että luvun 2 vaatimusten soveltamisalaan eivät kuuluisi prosessien tai laitteiden suojaamiseen tarkoitettut kohdesuojaukset, mutta varsinaisessa säädösluonnoksessa näitä ei kuitenkaan ole rajattu pois. Ristiriitojen välttämiseksi asiakirjojen yhdenmukaisuus tulisi tarkastaa. Näkemyksemme mukaan rakennusluvan tai viranomaisen vaatimuksen mukaiset kohdesuojaukset tulisi kuulua luvun 2. soveltamisalaan.

Valvonta ja lain yhteiset säännökset, luku 5 ja 6

Etelä-Karjalan hyvinvointialueen näkemyksen mukaan olisi hyvä varmistaa, tulisi siko 45 §:ssä mainita myös siitä, että pelastuslaitoksella on oikeus pitää rekisteriä sille toimitetuista tämän lain asiakirjoista, kuten laitteistojen perusmäärittelyistä sekä huolto- ja tarkastuspöytäkirjoista.

Koskien 47 §:ää ja siinä viranomaisen oikeutta saada tietoja olisi toivottavaa lisätä, että pelastusviranomaisella on oikeus saada salassapitosäännösten estämättä

valvontaa varten välttämättömät tiedot myös tarkastuslaitokselta. Tällä varmistettaisiin, että ongelmatapauksissa yhteistyö tarkastuslaitoksen kanssa ei kariudu sallassapitosäädöksiin, tai jos tarvitaan esimerkiksi historiatietoja kohteen edellisistä tarkastuksista tai vaikkapa kolmannen osapuolen lausunnosta suunnitteluvaiheessa, olisi pelastusviranomaisella oikeus saada ne suoraan tarkastuslaitokselta pyydettäessä.

Hallituksen esityksessä (s. 71) todetaan, että julkisena hallintotehtävänä varmenus- ja määräaikaistarkastuksia suorittavalla tarkastuslaitoksella ei olisi toimivaltaa puuttua kotirauhan suojaan. Etelä-Karjalan hyvinvointialueen näkemyksen mukaan kirjaus kannattaa varmistaa, mitä tällä tarkoitetaan. Ei varmaankaan ole tarkoitus rajoittaa tarkastuslaitoksen oikeutta mennä tarkastamaan kotirauhan suojaan kuuluvien tilojen laitteistoja. Säädosluonnoksessa asia on rajattu koskemaan kuitenkin vain Turvallisuus- ja kemikaalivirastoa, mikä on ymmärrettävää.

Etelä-Karjalan hyvinvointialueella ei ole muuta huomauttamista lakimuutoksen osalta.

ETELÄ-KARJALAN HYVINVOINTIALUE

Aluehallitus